

[Kolbjørn.]

biografbevilling, men anførte, at FOF, Folkeligt Oplysningsforbund, ikke har kunnet opnå en sådan bevilling. Jeg vil gerne i den anledning spørge den ærede ordfører: Har Folkeligt Oplysningsforbund søgt en sådan bevilling?

Når dernæst den ærede ordfører for forslagsstillerne anførte, at det vist kun var socialdemokratiske kommuner, der har søgt biografbevilling og drevet biograf, vil jeg tillade mig at henvide til, at Holte kommune i en årrække har drevet en biograf under et afgjort ikke-socialdemokratisk styre.

Helga Pedersen: Før jeg fremsætter mine bemærkninger til det foreliggende forslag, vil jeg gerne takke den højtærede justitsminister for hans tilsagn om at medvirke til en forhandling i det udvalg, der antagelig vil blive nedsat til sagens videre behandling. Jeg er sikker på, at vi derved når frem til et rimeligt resultat på dette meget vigtige område.

I folketingsudvalgets betænkning vedrørende den første biograflov af 1922 hedder det, at hovedformålet med denne lovgivning var at

„nå frem til, at der kun forevises film, der kan virke forædlende og belærende på publikum, særlig ungdommen“.

Slige høje mål tør vel ingen sætte sig i dag. Vi må erkende, at vi står overfor løsningen af et praktisk problem, der vel indebærer kulturelle og opdragelsesmæssige interesser, men også er under indflydelse af stærke økonomiske og erhvervs-mæssige interesser, ligesom propagandistiske, politiske og muligvis endnu flere hensyn spiller ind. Det er derfor ikke at undre sig over, at de respektive partiers standpunkttagen i tidens løb, også når hensyn tages til den betydelige udvikling, vi har set i filmsverdenen, er undergået adskillige forandringer.

Hvad mit parti angår, vedkender vi os gerne vort ansvar for bevillingssystemets indførelse i 1922. Som forholdene var dengang, var det nødvendigt at få skabt orden og ensartethed i administrationen vedrørende biografnæringen landet over, og det var rimeligt, at man lod staten have et vist indseende med den udvikling, man allerede da anede man stod overfor, men vi har i årenes løb stadig fastholdt, at der indenfor

de givne rammer, ligesom på andre områder af erhvervslivet, skulle være plads for den enkeltes dygtighed og initiativ. Et udslag heraf er, at mit partis principielle standpunkt har været, at kun enkeltpersoner burde have bevilling til biografdrift.

Loven af 1938 åbnede mulighed for langt videre statsindgreb end tidligere love. Venstre fremsatte derfor under lovforslagets behandling i folketinget et selvstændigt forslag om fri næring til biografteaterdrift forbundet med sådanne bestemmelser, at kapitaldannelser eller truste ikke kom til at beherske erhvervet.

Når der i dag i vide kredse fortsat hersker utilfredshed med bevillingssystemet, tror jeg personlig ikke, det skyldes frygt for statsdrift eller socialisering af biografvæsenet eller noget i den retning. Jeg ser væk fra de trods alt få kommunale bevillinger, der i tidens løb er givet. Kritikken mod bevillingssystemet i dag er efter min mening, at det forekommer at virke vilkårligt, d.v.s. som en tilfældig begunstiggelse af en person eller institution, og hertil følger sig den kritik, at bevillingssystemet åbner mulighed for politisk misbrug. Det er en god gammel vittighed, som også den højtærede minister var inde på, at biografbevillingssystemet administreres i justitsministeriets lotterikontor, og selvom jeg som tidligere minister ved, at kendsgerningerne vedrørende de enkelte bevillinger ikke altid er kendt for dem, der kritiserer bevillingsmeddelelsen, forstår jeg godt, at der kommer kritik. Som regel er der for mange kvalificerede ansøgere og for få ledige bevillinger. Det var derfor med god grund, minister Rytter i 1922 kunne sige til den radikale ordfører, Edvard Brandes, under forhandlingerne i landstinget (landstingets forhandlinger 1921—22, sp. 1070):

„Hvis jeg havde en uven, ville jeg benytte lovens § 1 til at bemyndige ham til at uddele bevillinger i de to første år. Derved ville han sikkert opnå at blive den mest upopulære mand her i landet og aldrig mere opnå genvalg til rigsdagen.“

Så slemt gik det nu ikke mig, og jeg håber heller ikke den vanskæbne rammer den højtærede justitsminister, men enhver minister har måttet erkende, at noget er der om det. De er alle blevet kritiseret i diverse enkelte bevillingssager, og grunden, tror jeg,